

1 מְמָקוּם טַמְאָה שְׁהוּא מְקוּם יֵצִיאַת זֹבֵב, אֵינּוּ דִין שְׁיֵהוּ טַמְאִין
 2 כְּשִׁיזְצִיאִים מִן הַזֶּב.
 3 מִתְרַצַּת הַבְּרִייתָא: דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאֵמָה שֶׁל זֶב יוֹכֵיחַ שְׁלֵא כֻקַּל
 4 וְחוּמַר זֶה, שְׁהֵי כָּא מְמָקוּם טַמְאָה אָף עַל פִּי כֵן טְהוּר כְּדִלְהֵלן, וְאָף
 5 אֵתָּה אֵל תִּתְמָה עַל זֶה - מִי רְגִלִים שֶׁל זֶב, שְׂאָף עַל פִּי שְׂבָא
 6 מְמָקוּם טוֹמְאָה יְהִי טְהוּר, אַךְ בְּרוּק מְפּוֹרֵשׁ שְׁטֵמָא. וְלִכֵּן תִּלְמּוּד
 7 לֹמַר (וַיִּקְרָא מִו בִּג-ג) 'זֹבֵב טַמְאָה, וְזֹאת', לְרִבּוֹת מִימֵי רְגִלָיו שֶׁל
 8 זֶב לְטוֹמְאָה.
 9 מִבְּרַת הַגְּמָרָא אֵת הַמְקוּרוֹת לְהַמְשֵׁךְ הַבְּרִייתָא: דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי
 10 הָאֵמָה מְנַלֵּן טְהוּר. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: דִּתְנִינָא בְּבְרִייתָא, יָכוֹל הֵיית
 11 לִמְרָ שְׁיֵהָ דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי וּמִפִּי הָאֵמָה שֶׁל זֶב טַמְאִין, שְׁדָם
 12 הַיּוֹצֵא מִפִּי נְדוּן כְּרוּק, וְדָם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאֵמָה נְדוּן כְּזֹבֵב, תִּלְמּוּד
 13 לֹמַר (וַיִּקְרָא טו ב) 'זֹבֵב טַמְאָה הוּא', וּמְשֻׁמְעָה שְׁדוּקָא הוּא - הַזֹּבֵב
 14 טַמְאָה, וְאִין דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי וּמִפִּי הָאֵמָה טַמְאָה, אֵלָּא טְהוּר.
 15 נִמְצָא, שֶׁמִּזְזוּבֵי טֵמָא וְזֹאת' לְמַדִּים שְׁמֵי רְגִלָיו טַמְאִים, וּמִ'הוּא' לְמַדִּים
 16 שְׁדָם הַיּוֹצֵא מִפִּי וּמִפִּי הָאֵמָה טְהוּרִים. שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְאִיפּוּדָּה אֵנָּה
 17 לְיִמּוּדִים אֵלּוּ, שְׁמִזְזוּתָא' נִרְבָּה דָם הַיּוֹצֵא מִפִּי וּמִפִּי הָאֵמָה, וּמִ'הוּא'
 18 נִמְעַט מִי רְגִלָיו. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 19 בְּן יוֹחֵי, מְסַתְבַר לְרִבּוֹת רַק מַה שְׁהוּא דִּמְיָא דְרוּק שֶׁהַזֶּכֶר בְּמִפְרֵשׁ
 20 בְּפוֹסָף, מָה רֹזֵק שְׁמַתְעַגֵּל - מִתְאַסֵּף רְבִיחָה יָחַד וְאַחַר כֵּן יוֹצֵא מִן
 21 הַגּוֹף, וְאֵינּוּ שׁוֹתֵת מִמֶּנּוּ, אָף כֵּן שְׁמַתְעַגֵּל וְיוֹצֵא כְּמִי רְגִלִים וְשִׁכַּבְת
 22 זֶרַע, טֵמָא כְּמוֹתוֹ, וְיוֹצֵא דָם שְׂאִין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא אֵלָּא כֵּל טֵפִים וְטִיפָה
 23 יוֹצֵאת מִיָּד, שְׁאֵינּוּ טֵמָא.
 24 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְהָרִי חֵלֵב שְׂבָאָשָׁה שְׁמַתְעַגֵּל בְּדִידָה וְאַחַר כֵּן יוֹצֵא,
 25 וּמְכַל מְקוּם אָמַר מִרְ בְּבְרִייתָא (לְעִיל נְהִי). חֵלֵב שְׂבָאָשָׁה זֹבֵב מְטַמְא
 26 טוֹמְאָת מְשִׁקִּין, וּמְדוּיק, טוֹמְאָת מְשִׁקִּין קֵלָה אֵין - אֲכַן טַמְאָה. אֲבָל
 27 לֹא טוֹמְאָה חֲמוּרָה לְטֵמָא אָדָם וְכֻלִּים כְּמַעֲיִינֵת הַזֶּב, וְלֹא כְּרִבֵי יוֹחֵן
 28 בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחֵי.
 29 לִכֵּן מִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָא אֵת דְּבְרִייהֶם: אֵלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי
 30 שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחֵי, מְסַתְבַר לְרִבּוֹת מַה שְׁהוּא דִּמְיָא דְרוּק, מָה רֹזֵק
 31 מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא וְכַשְׁאֵינוּ מוֹצִיאָה חוּזֵר וְנִבְלַע בְּגוֹפּוֹ, כֵּן אָף כֵּן
 32 מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא וְחוּזֵר וְנִבְלַע כְּגוֹן מִי רְגִלִים, וְיוֹצֵא דָם שְׂאִינוּ מִתְעַגֵּל
 33 וְיוֹצֵא טְהוּר, וְיוֹצֵא גַם חֵלֵב שְׂבָאָשָׁה, שְׂאָף עַל פִּי שְׁמַתְעַגֵּל וְיוֹצֵא,
 34 כְּשִׁאֵינוּ מוֹצִיאָה אֵינּוּ חוּזֵר וְנִבְלַע, שְׁאֵינוּ טֵמָא טוֹמְאָה חֲמוּרָה אֵלָּא
 35 טוֹמְאָה קֵלָה.
 36 שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְנִילְפָה לְטֵמָא דָם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאֵמָה מוֹזֵב - מְשׁוּם
 37 שְׁדוּמָה לְזוּב, מָה זֹבֵב שְׂאִין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא וְטַמְאָה, אָף כֵּן הַדּוּמָה
 38 לוֹ יוֹצֵא מִן הַזֶּב. שְׂאָף שְׁאֵינוּ מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא יְהִי טֵמָא.
 39 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַבָּא, מוֹזֵבֵי לִיבָא לְמִילָף, שְׂבָן יֵשׁ לִמְרָ
 40 שְׁטֵמָא מְשׁוּם שְׁגוּרָם טוֹמְאָה לְאַחֲרִים דְּהֵינּוּ לֹזֵב בִּיצִיאָתוֹ, וְהוּא
 41 חֲמוּר יוֹתֵר מִמַּעֲיִינֵת אַחֲרִים שְׁאִינִם גּוֹרְמִים טוֹמְאָה לֹזֵב.
 42 שְׁנִינָה בְּמִשְׁנָה: וְהַשְּׂרִין וְכוּ' מְטַמְאִין לַחֲזִין וְאִין מְטַמְאִין יְבִשִּׁין.
 43 הַגְּמָרָא מְבִיאָה אֹפֹן שֶׁגַם שֶׁרֶץ יֵבֵשׁ מְטַמְא: אָמַר רִישׁ לִקְיִשׁ, שְׂרִין
 44 שְׂבִיבֵשׁ וְעֵדִיין שְׁלֵדוֹ קְיִימָת - דְּפוֹס צוֹרְתוֹ נִיכֵר, שְׁלֵא נִשְׁבֵּר וְנִתְפּוֹר,
 45 טַמְאָה.
 46 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְהָאֵנָּן תִּנְן בְּמִשְׁנַתְנוּ, הַשְּׂרִין וְכוּ' מְטַמְאִין לַחֲזִין וְאִין
 47 מְטַמְאִין יְבִשִּׁין, וְשְׁלֵא כְּרִישׁ לְקִישׁ. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹרָא,
 48 לֹא קְשִׁיָּא, הָא כְּבוּלָן - רִישׁ לְקִישׁ דִּיבֵר כְּשֶׁהַשְּׂרִין נִשְׂאָר שְׁלָם, וְלִכֵּן
 49 אָף שִׁיבֵשׁ טֵמָא. וְהָא בְּמִקְצָתָן - הַמְשֻׁנָּה דִּיבְרָה כְּשֶׁנִּתְיִיבֵשׁ עַד
 50 שְׁנִשְׂאָר רַק מְקַצְתוֹ, וְלִכֵּן טְהוּר. וּמְקוּרָה חֲחִילוּק בּוּהַ, דִּתְנִינָא בְּבְרִייתָא,
 51 אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּישְׁנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחֵי, נִאֲמַר בַּעֲנִין
 52 שְׂרִיצִים (וַיִּקְרָא יא לא) 'כֹּל הַגֵּנֶע בְּהֵם בְּמִתְם יִטְמָא', וְיָכוֹל הֵיית
 53 לְפִרְשׁ שְׁנוּגַע בְּכוּלָן - בְּשֶׁרֶץ שְׁלָם, תִּלְמּוּד לֹמַר (שם יא לב) 'כֹּל
 54 אֲשֶׁר יִפֵּל עֲלָיו מִהֵם בְּמִתְם יִטְמָא', שְׁמִשְׁמַע אָף בְּמִקְצַת. וְאִי נִאֲמַר
 55 רַק 'מִהֵם', יָכוֹל הֵיית לְפִרְשׁ שְׂאָף הַנוּגַע בְּמִקְצָתָן טֵמָא, תִּלְמּוּד
 56 לֹמַר 'בְּהֵם' שְׁנוּגַע בְּשִׁלְמִים. הָא בִּיצֵד, כָּאֵן - אָף מְקַצַּת מְטַמָּא
 57 בְּשֶׁרֶץ לֵת, וְכָאֵן - רַק שֶׁרֶץ שְׁלָם מְטַמָּא בִּיבִישׁ.

58 רבא מביא דוגמא לכך: אָמַר רַבָּא, הֵנִי זְבוּגִי [-צביים יבשים] 58
 59 דְּמַחֲזוּנָא, כִּי [-כאשר] שְׁלֵדוֹן קְיִימָת טַמְאִין. 59
 60 דִּין זֶה בְּאֹפֶן אַחֵר: וְאָמַר רִישׁ לִקְיִשׁ, שְׂרִין שְׁנִשְׂרָף, וְעֵדִיין שְׁלֵדוֹ 60
 61 קְיִימָת, שְׁלֵא נִתְפּוֹר הַפֶּר וְנִרְאָה כְּשִׁלָם, טַמְאָה. 61
 62 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: מִיתִיבֵי, שְׁנִינָה בְּמִשְׁנָה (טְהוּרוֹת פִּיט מ"ט), נִמְצָא שְׂרִין 62
 63 שְׂרוּף עַל גְּבִי הַיְהוּתִים, וְכֵן מְטִילֵת הַמְהוּקָה - בְּגַד בְּלוּי שֶׁל זֶב 63
 64 שְׁנִמְצָא עֲלֵיהֶם, הַזֵּיתִים טְהוּרִין. וְאִין חוֹשֵׁשִׁים שְׁמָא הַשְּׂרִץ נִפֵּל עַל 64
 65 הַזֵּיתִים קוֹדֵם שְׁנִשְׂרָף, וְהַבְּגַד נִפֵּל קוֹדֵם שְׁבִלָה, שְׂבָל הַטַּמְאָוֹת 65
 66 מְחֻזְקִים אוֹתוֹן בְּשִׁעֵת מְצִיאָתָן. 66
 67 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹרָא, לֹא קְשִׁיָּא, הָא - רִישׁ לְקִישׁ טִימָא 67
 68 בְּכוּלָן, וְהָא - מְשֻׁנָּה זוֹ טִיְהִירָה בְּמִקְצָתָן. וּמְקוּרָה חֲחִילוּק, דִּתְנִינָא 68
 69 בְּבְרִייתָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּישְׁנָא מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחֵי, 69
 70 נִאֲמַר בְּשִׂרְצִים הַגֵּנֶע בְּהֵם, יָכוֹל הֵיית לִמְרָ דְהֵינּוּ בְּכוּלָן, תִּלְמּוּד 70
 71 לֹמַר 'אֲשֶׁר יִפֵּל עֲלָיו מִהֵם' וְאָף בְּמִקְצַת. וְאִי נִאֲמַר רַק 'מִהֵם', יָכוֹל 71
 72 הֵיית לִמְרָ שְׂאָף בְּמִקְצָתָן, תִּלְמּוּד לֹמַר 'בְּהֵם', שְׁדוּקָא שְׁלָם. הָא 72
 73 בִּיצֵד, כָּאֵן - שְׁלָם מְטַמָּא בְּשֶׁרֶץ, וְכָאֵן - שְׁאֵינוּ שְׁלָם מְטַמָּא רַק 73
 74 בְּשִׁאֵינוּ שְׂרוּף. 74
 75 שְׁנִינָה בְּמִשְׁנָה: אֲבָל הַזֹּבֵב וְכוּ' מְטַמְאִין לַחֲזִין וְאִין מְטַמְאִין יְבִשִּׁין. 75
 76 הַמְקוּרוֹת לִכֵּן שְׁאֵינִם מְטַמְאִים יְבִשִּׁים: הַמְקוּרָ לְזוּב הוּא, דְּכִתְבִיב 76
 77 (וַיִּקְרָא טו ט) 'דְּרָב בְּשֶׁרֶץ אֵת זְבוּב', וְהֵינּוּ שֶׁרֶץ כְּעִין רִיר [-רוק] לַח 77
 78 מְטַמָּא. וְהַמְקוּרָ לְכִיּוֹ וְנִינְעוּ וְרוּקוֹ, דְּכִתְבִיב (שם טו ח) 'כִּי רִירֵק הַזֶּב 78
 79 בְּטְהוּר', וְנִתְרַבּוּ גַם כֹּל הַדּוּמִים לְרוּק (לְעִיל נְהִי). וּמִיְרוּק' לְמַדִּים 79
 80 שְׁמִטְמָאִים רַק כְּשֶׁהֵם בְּעֵין רוּק דְהֵינּוּ בְּלַחוּתָם. וְהַמְקוּרָ לְשְׂרִין, 80
 81 שְׂבָל הַגֵּנֶע בְּהֵם בְּמִתְם יִטְמָא' אָמַר רַבָּא מְטַמָּא (שם יא לא), לְלַמֵּד 81
 82 שְׁמִטְמָאִים רַק כְּשֶׁהֵם בְּעֵין שְׁהִי בְּמִיתָה דְהֵינּוּ לַחִים. וּבְשִׁכְבַת יָרַע 82
 83 רַק הַרְאוּיָה לְהוֹרִיעַ מְטַמָּא, וְיִבְשָׁה אֵינָה רְאוּיָה לְהוֹרִיעַ. וְהַמְקוּרָ 83
 84 לְנִבְלָתָה, דְּכִתְבִיב (שם יא לט) 'כִּי יוֹמֵת מִן הַבְּהֵמָה וְגו' הַגֵּנֶע בְּנִבְלָתָהּ 84
 85 יִטְמָא', וּמְשֻׁמְעָה שְׁמִטְמָאֵת רַק כְּשֶׁהִיא בְּעֵין שַׁעַת הַמִּיתָה דְהֵינּוּ לַחֵה. 85
 86 שְׁנִינָה בְּמִשְׁנָה: וְאֵם יָכוֹלִין לְהַשְׂרוֹת וְלַחוּזֵר לְכַמוֹת שְׁהוֹן מְטַמְאִין וְכוּ', 86
 87 וְכִמְדָה הִיא שְׂרִייתָן בְּפוֹרְשִׁין מַעַת לַעַת. 87
 88 הַגְּמָרָא מְסַתְפַקַת בְּכוּנוֹת הַמְשֻׁנָּה: בְּעֵי רַבִּי יוֹרָא, הָאֵם הַכוּנוֹה 88
 89 כְּשִׁחוּזִים לְלַחוּתָם כְּשֶׁנִּשְׁרוּ בְּתַחֲוִילָתוֹ וְכַפּוֹ שֶׁל הַמַּעַת לַעַת וְלִילָה 89
 90 (וּיּוֹם) בְּפוֹשְׂרִין, וּמְטַמְאִים, אָף שְׁאֵם לֹא הִיוּ בְּסוּפוֹ בְּפוֹשְׂרִים אֵלָּא רַק 90
 91 בְּמִים קְרִים לֹא הִיוּ חוּזְרִים לְלַחוּתָם. אִו דְּלִמָּא שֶׁרֶץ כְּשֶׁנִּשְׁרוּ 91
 92 בְּתַחֲוִילָתוֹ בְּפוֹשְׂרִים אָף עַל פִּי שְׂאִין סוּפוֹ בְּפוֹשְׂרִים מְטַמְאִים, וְאֵם 92
 93 לֹא אֵינִם מְטַמְאִים אָף שְׁאֵם הִיוּ בְּסוּפוֹ בְּפוֹשְׂרִים הִיוּ חוּזְרִים. 93
 94 פּוֹשְׂטַת הַגְּמָרָא אֵת הַסְּפָק: תָּא שְׁמַע מְבְרִייתָא, דִּתְנִינָא בְּבְרִייתָא, 94
 95 בְּמָה הִיא שִׁיעוֹר זְמַן שְׂרִייתָן בְּפוֹשְׂרִין, יְהוּדָה בְּן נְקוּסָא אָמַר, 95
 96 שִׁישְׂרוּ מַעַת לַעַת, וּבְתַחֲוִילָתוֹ הִיוּ הַמִּים פּוֹשְׂרִים אָף עַל פִּי שְׂאִין 96
 97 הֵם בְּסוּפוֹ פּוֹשְׂרִים. רַבִּין שְׁמַעוֹן בְּן נְמִלְיָאֵל אָמַר, צְרִיכִין שְׁיֵהוּ 97
 98 הַמִּים פּוֹשְׂרִין מַעַת לַעַת, וְרַק אֵם הַטוֹמְאוֹת אֵינִן חוּזְרוֹת לְלַחוּתָן 98
 99 בְּאֹפֶן זֶה, טְהוּרוֹת, אַךְ אֵם נִתְקַרְרוּ הַמִּים וְאִין הַטוֹמְאוֹת חוּזְרוֹת 99
 100 לְלַחוּתָן אֵינִן טְהוּרוֹת בְּכך. וּמְבֹרָא שֶׁנַּחֲלָקוּ הַתְנַאִים בְּשִׂאלָה זוֹ. 100
 101 שְׁנִינָה בְּמִשְׁנָה: רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּשֶׁרֶץ הַמַּת כּוּ' יֵבֵשׁ וְאֵינוּ יָכוֹל 101
 102 לְהַשְׂרוֹת וְלַחוּזֵר לְכַמוֹת שְׁהִיָה, טְהוּר. 102
 103 הַגְּבִלָה לְדִין זֶה: אָמַר שְׁמוּאֵל, כּוּנוֹת רַבִּי יוֹסִי הִיא, שְׁטְהוּר רַק 103
 104 מְלִטְמָא בְּכוּנוֹת כְּמוֹת, אֲבָל מְטַמָּא כְּשִׁיעוֹר טוֹמְאָת רַקְב - מַת 104
 105 שְׁהַרְקִיב, שִׁישְׂעוֹרָ כְּמִידַת תְּרוּד [-כֶּף]. 105
 106 הַגְּמָרָא מְבִיאָה רְאוּיָה לִכֵּךְ מְבְרִייתָא: תְּנִינָא גְּבִי הֵכִי, רַבִּי יוֹסִי אָמַר, 106
 107 בְּשֶׁרֶץ הַמַּת שְׂבִיבֵשׁ וְאִין יָכוֹל לְשְׂרוֹת וְלַחוּזֵר לְכַמוֹת שְׁהִיָה, טְהוּר 107
 108 מְלִטְמָא בְּכוּנוֹת, אֲבָל טַמְאָה וּמְטַמָּא בְּשִׁיעוֹר מִלֵּא תְרוּד כְּטוֹמְאָת 108
 109 רַקְב. 109
 110 מְשֻׁנָּה 110
 111 שִׁיעוֹר חֲשֵׁשׁ טוֹמְאָה לְמַפְרַע: הַשְּׂרִין שְׁנִמְצָא בְּמִבּוּי, וְאִין יָדוּעַ 111
 112 מֵאִימַתִּי, מְטַמָּא אֵת כֹּל הַטְהוּרוֹת שְׁהִי שֶׁם לְמַפְרַע, עַד שִׁיאֲמַר 112
 113 אָדָם, בּוֹמֵן זֶה בְּדַקְתִּי אֵת הַמִּבּוּי הַזֶּה וְלֹא הָיָה כּוּ שְׂרִין, אִו עַד 113

שַׁעַת כְּבוֹד – ניקוי המבוי, והטהרות שקודם לכן טהורות.

וְכֵן כַּתֵּם דִּם שְׁנֵמֶצְא בְּחֵלֶק שֶׁל אִשָּׁה, וְאִין אִימְתִי יֵצֵא מִמְקוּרָה, מְטַמָּא אֶת כָּל הַטְהוּרוֹת שֶׁעֲשִׂתָה לְמַפְרָע, עַד שְׂיֵאמַר אָדָם בְּדַקְתִּי אֶת הַחֵלֶק הַזֶּה וְלֹא הָיָה בּוֹ כַתֵּם, אִו עַד שַׁעַת הַכְּבוֹם שֶׁלֹּ, וְהַטְהוּרוֹת שֶׁקוּדֵם לָכֵן טְהוּרוֹת.

אופן טומאת השרץ והכתם למפרע: וּמְטַמָּא בֵּין לָח וּבֵין יָבֵשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, הֵיבֵשׁ מְטַמָּא לְמַפְרָע, שְׁחוּשִׁים שֶׁמָּא נָפַל לְאַחַר הַכִּיבוּד אוֹ הַכִּיבוּס וְאַחַר כֵּךְ נִתְיִיבֵשׁ, וְהֵלֵךְ אִינּוּ מְטַמָּא אֱלֹא עַד שַׁעַת בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׂיֵהָא יָכוֹל (לחזור ו)לְהוֹיֹת לָח וְלֹא קוּדֵם לָכֵן, שֶׁאִם הָיָה נּוֹפֵל קוּדֵם הָיָה מִתְיִיבֵשׁ.

גמרא

ספק בטעם שמשעת כיבוד אין השרץ מטמא למפרע: אִיבְעִינָא לְהוּ, הֵאִם הֵטַעַם שֶׁהַטְהוּרוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ עַד שַׁעַת כְּבוֹד אֵינָם טְמֵאִים, מִשּׁוּם שְׁחֻקְתּוֹ שֶׁל מְבוֹי שֶׁבְּכִיבוּד בְּדוּקָה הוּא מְטוּמָא, אוֹ דְלִמָּא מִשּׁוּם שֶׁהַשֶּׁרֶץ חֻקְתּוֹ מִתְכַּבֵּד מִן הַמְבוֹי בְּשַׁעַת כִּיבוּדוֹ אִף בְּלֹא בְּדִיקָה. מִבִּאֵרֵת הַגְּמָרָא: וּמֵאִי נִפְקָא מִיְנָהּ, דְאִמְרַת כְּבוֹד וְלֹא בְּדִיק – כִּיבְדִיתִי מְבוֹי זֶה וְלֹא בְּדַקְתִּי מְטוּמָא. אִי אִמְרַת שֶׁהֵטַעַם מִשּׁוּם שְׁחֻקְתּוֹ בְּדוּקָה, כֵּאֵן הָא לֹא בְּדִיק, וְחוּשִׁים שֶׁמָּא הָיָה שֵׁם שֶׁרֶץ. וְאִי אִמְרַת שֶׁהֵטַעַם מִשּׁוּם שֶׁהַשֶּׁרֶץ חֻקְתּוֹ מִתְכַּבֵּד, כֵּאֵן הָא הַמְבוֹי מִתְכַּבֵּד וִישׁ חֻזְקָה אִף עַל הַשֶּׁרֶץ.

המשך ביאור למס' נדה ליום שלישי עמ' ב

מִבְּרַת הַגְּמָרָא: הֵיכִי דְמִי – בְּמָה מְדוּבֵר, אִי – אִם נִמְצָא הַכֵּתֵם מִתְּהוֹר וְלִמְטָה שֶׁהוּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוֹרֶפֶה, נִמְצָא כַתֵּם עַל חֵלֶקָה אֲמַאי – מְדוּעַ הוּא תְּהוֹר, וְהָא תִּנְן – וְהֵלֵךְ שֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, רֵאתָה כַתֵּם עַל חֵלֶקָה מִן הַתְּהוֹר וְלִמְטָה טְמֵא, וְאִי – וְאִם מְדוּבֵר בְּבִרְיֵיתָא שֶׁנִּמְצָא הַכֵּתֵם מִתְּהוֹר וְלִמְעֵלָה, נִמְצָא הַכֵּתֵם עַל בְּשָׂרָה אֲמַאי – מְדוּעַ הוּא טְמֵא, וְהִתְנַן בְּמִשְׁנַתְנוּ, רֵאתָה דִּם עַל בְּשָׂרָה שְׁלֹא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוֹרֶפֶה תְּהוֹרָה.

מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אִי בְּעֵית אִימָא – אִם תְּרַצָּה תּוֹכֵל לִישֵׁב אֶת הַבְּרִיִיתָא שֶׁמְדוּבֵר בָּאוּפֵן שֶׁנִּמְצָא הַכֵּתֵם מִתְּהוֹר וְלִמְטָה, וְאִי בְּעֵית אִימָא – וְאִם תְּרַצָּה אֲפֹשֶׁר גַּם לִישֵׁבָה שֶׁמְדוּבֵר בָּאוּפֵן שֶׁנִּמְצָא הַכֵּתֵם מִתְּהוֹר וְלִמְעֵלָה.

מִבִּאֵרֵת הַגְּמָרָא אֶת כּוּוֹנְתָהּ: אִי בְּעֵית אִימָא מִתְּהוֹר וְלִמְטָה, וּכְגוֹן שַׁעֲבָרָה בְּשׁוּק שְׁל טְבָחִים, שֶׁהוּא מְקוּם שִׁישׁ בּוֹ דִּם מִהַזְּבָחוֹת הַנִּשְׁחָטוֹת שֵׁם, וְאֲפֹשֶׁר שֶׁהָדָם שֶׁמִּצָּאָה הָאִשָּׁה בָּא מִשֵּׁם וְלֹא מִגּוֹפָה. וְלִכְךָ כִּשְׁמִצָּאָה כַתֵּם לְאַחַר שֶׁעֲבָרָה שֵׁם, אִם מִצָּאָה עַל בְּשָׂרָה טְמָאָה, שְׁחֻזְקָה עַל הַכֵּתֵם שֶׁמְגוֹפָה אֲתָאִי – וְכֵיּוֹן שֶׁנִּמְצָא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוֹרֶפֶה טְמָאָה, דְאִי מְעֵלְמָא אֲתָאִי – שֶׁהָיָה אִם בָּא הַכֵּתֵם מִבְּחוּץ, מִשּׁוּק שֶׁל טְבָחִים שֶׁהִיָּתָה בּוֹ, עַל חֵלֶקָה מִיְבֵעֵי לִיָּה אֲשֶׁתְּכּוּחִי – הִיָּה צָרִיךְ שִׁמְצָא הַכֵּתֵם עַל חֵלֶקָה. אֲבָל אִם נִמְצָא הַכֵּתֵם עַל חֵלֶקָה טְהוּרָה, שִׁישׁ לומר שֶׁמְעֵלְמָא אֲתָא – מִבְּחוּץ, מִהַשּׁוּק שֶׁל טְבָחִים הוּא בָּא, דְאִי מְגוֹפָה אֲתָאִי – וְכֵיּוֹן עַל בְּשָׂרָה מִיְבֵעֵי לִיָּה אֲשֶׁתְּכּוּחִי – עַל בְּשָׂרָה הִיָּה צָרִיךְ לְהִמְצָא. אֲבָל אִם לֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבָחִים וְנִמְצָא עֲלֶיהָ כַתֵּם אִין חֵלֶקָה בֵּין נִמְצָא עַל בְּשָׂרָה אוֹ עַל חֵלֶקָה, וְכִשְׁנִמְצָא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוֹרֶפֶה טְמָאָה.

וְאִיבְעִית אִימָא – וְאִם תְּרַצָּה אֲפֹשֶׁר לִישֵׁב אֶת הַבְּרִיִיתָא בָּאוּפֵן שֶׁנִּמְצָא הַכֵּתֵם מִתְּהוֹר וְלִמְעֵלָה שְׁאִין זֶה כְּנֶגֶד מְקוּם הַתּוֹרֶפֶה, וּכְגוֹן דְאִוְדִקְרָה – זִקְפָה עֲצֻמָּה לְאַחֲרֵיהָ, כְּגוֹן שֶׁשְׁכָּבָה וּפְנִיָה לְמַעְלָה, שֶׁבָּאוּפֵן זֶה יִתְכַּן שִׁיגִיעַ הָדָם גַּם מִעַל הַחֲגוּר. וּמְדוּבֵר שֶׁעֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבָחִים. וְלִכֵּן, אִם נִרְאָה הָדָם עַל בְּשָׂרָה, וְדִאִי מְגוֹפָה אֲתָאִי וְטְמָאָה, דְאִי מְעֵלְמָא אֲתָאִי עַל חֵלֶקָה אִיבְעִי לִיָּה אֲשֶׁתְּכּוּחִי – שֶׁהָיָה אִם הִגִיעַ הָדָם מִבְּחוּץ, הִיָּה לוֹ לְהִמְצָא עַל חֵלֶקָה, אֲבָל אִם נִמְצָא עַל חֵלֶקָה, מְעֵלְמָא אֲתָאִי – מִבְּחוּץ הוּא בָּא וְטְהוּרָה, דְאִי מְגוֹפָה אֲתָאִי עַל בְּשָׂרָה אִיבְעִי לִיָּה אֲשֶׁתְּכּוּחִי – שֶׁאִם הִיָּה בָּא מִגּוֹפָה, עַל בְּשָׂרָה הִיָּה לוֹ לְהִמְצָא.

עֵתָה מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא עַל דְּבָרֵי שְׁמוּאֵל: קִתְּנִי מִיָּת – מִכָּל מְקוּם שֵׁנִינוּ בְּבִרְיֵיתָא, נִמְצָא הַכֵּתֵם עַל בְּשָׂרָה, סְפֵק טְמָא סְפֵק תְּהוֹר, טְמָא, וְאִף עַל גֵּב דְלֹא הִרְגִישָׁה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה. וְעוֹד, תִּנְנִן – שֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, הִרְוָאָה כַתֵּם עַל בְּשָׂרָה כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוֹרֶפֶה טְמָאָה, וְאִף עַל גֵּב דְלֹא הִרְגִישָׁה. וּמְבוּאָר שֶׁאִשָּׁה נִטְמָאתָ גַם כִּשְׂרֵאתָה דִּם בְּלֹא הִרְגָשָׁה וְשֶׁלֹּא כְּדָבְרֵי שְׁמוּאֵל.

מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אִמְרַת רַבִּי יִרְמְיָה מִדְּפִתִי, מוֹרָה שְׁמוּאֵל בְּאִשָּׁה שֶׁמִּצָּאָה כַתֵּם וְלֹא הִרְגִישָׁה שְׂחֵיָה טְמָאָה

שִׁמְשׁוּ וְנִמְצָא דִם עַל הַעַד שְׁלָה, אֲתִיּוֹם – אִם קִינְחָה בְּמִקוּם הַבְּעִילָה מִיָּד לְאַחַר הַבְּעִילָה, מְטַמָּאִין וְחֵיבִין בְּקִרְבָּן. נִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחַר זְמַן, כְּגוֹן שֶׁלֹּא קִינְחָה מִיָּד לְאַחַר הַבְּעִילָה, שֵׁנִיָּהם מְטַמָּאִים מִסְּפֵק שֶׁמָּא בּוֹזֵם הַבְּעִילָה הִיָּה דִם, וּפְטוּרִין מִן הַקִּרְבָּן – שְׁאִין מְבִיאִים חֲטָאת, לְפִי שִׁיתְכֵן שִׁיזָּא הָדָם רַק לְאַחַר הַבְּעִילָה.

מִבְּרַת הַגְּמָרָא: הֵיכִי דְמִי – בְּמָה מְדוּבֵר, אִי דְאִרְגִישָׁה – אִם הִרְגִישָׁה בְּעַת הַבְּעִילָה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה, כִּשְׁנִמְצָא לְאַחַר זְמַן אֲמַאי פְּטוּרִין מִן הַקִּרְבָּן – מְדוּעַ פְּטוּרִים הֵם מִהַבָּאת קִרְבָּן, הִרִי הִרְגִישָׁה וְנִמְצָא דִם, אֱלֹא לֹא – אֲלֹא עַל כִּרְחֹךְ מְדוּבֵר בָּאוּפֵן דְלֹא אִרְגִישָׁה – שֶׁלֹּא הִרְגִישָׁה שְׁנִפְתַּח הַמְקוּרָה, וְקִתְּנִי – וְשֵׁנִינוּ נִמְצָא עַל שְׁלָה אֲתִיּוֹם מְטַמָּאִין וְחֵיבִין בְּקִרְבָּן. וְקִשָּׁה עַל דְּבָרֵי שְׁמוּאֵל שֶׁמְטוּרָה בְּרֵאתָה דִם שֶׁלֹּא בְּהִרְגָשָׁה.

מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: לֹא כְּקוּשִׁיתִיךְ, אֲלֹא לְעוֹלָם מְדוּבֵר בָּאוּפֵן דְאִרְגִישָׁה – שְׁאוּמְרַת שֶׁהִרְגִישָׁה בְּשַׁעַת הַבְּעִילָה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה, וְכִשְׁנִמְצָא עַל הַעַד שֶׁלֹּא לְאַחַר זְמַן אִימָא – אֲפֹשֶׁר לומר שֶׁטַעַתָּה וְהִרְגִישָׁתָה הִרְגִישָׁתָה שְׁמֵשׁ הָיָה – שֶׁהִרְגִישָׁה אֶת אֲבֵר הַבְּעִילָה וְלֹא הִרְגִישָׁה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה בּוֹזֵם הַבְּעִילָה, וְדָם זֶה שֶׁנִּמְצָא עַל הַעַד יֵצֵא אַחַר הַבְּעִילָה. וְלִכֵּן פְּטוּרִים מִקִּרְבָּן חֲטָאת. אֲבָל בָּאוּפֵן שֶׁלֹּא הִרְגִישָׁה וְכֵיּוֹן שִׁשְׁבָה עַל הַקִּרְקַע וְאַחַר כֵּךְ מִצָּאָה עֲלֶיהָ דִם טְהוּרָה, כְּדָבְרֵי שְׁמוּאֵל.

רֵאִיָּה נּוֹסֶפֶת: הָא שְׁמַע – בָּא וְשִׁמְעָה רֵאִיָּה, שֵׁנִינוּ בְּבִרְיֵיתָא (תּוֹסֶפֶת אִי פ"ג ה"ד) נִמְצָאתָ אֲתָה אוֹמֵר, שְׁלִישָׁה עֵינֵינִי סְפֵקוֹת בְּאִשָּׁה. כַתֵּם שֶׁנִּמְצָא עַל בְּשָׂרָה מִתּוֹחַת חֵלֶקָה, סְפֵק טְמָא סְפֵק תְּהוֹר – סוֹסֶפֶק הוּא לֹא אִם בָּא הַכֵּתֵם מִגּוֹפָה וְטְמָא, אוֹ שֶׁבָּא מִבְּחוּץ וְטְהוּר, הַדִּין הוּא שֶׁטְמָא, וְאִם נִמְצָא עַל חֵלֶקָה, סְפֵק טְמָא סְפֵק תְּהוֹר, טְהוֹר. וְכִּמְגִיעוֹת וְכִּיִּפְסוּטוֹת תִּלְדֵּךְ אַחַר הָרֹב – אִשָּׁה שֶׁמּוּחָזְקָה לִנּוּ בְּסִפֵּק נִדָּה, כְּגוֹן שְׁאִין לָהּ זְמַן קְבוּעַ לְרֵאִיָּתָהּ, אֲלֹא רֵגִילָה כָּל יְמֵיהָ לְרֵאוֹת דִּם, אִם לֹא מִצָּאָה כַתֵּם וְנִגְעָה אוֹ הִסִּטָּה טְהוּרוֹת, הוֹלְכִים אַחַר רֹב יְמֵיהָ, וְכֵיּוֹן שֶׁרִגִילָה לְרֵאוֹת תְּדִיר וְרֹב יְמֵיהָ בְּטוּמָאָה נִטְמָא וְהַטְהוּרוֹת.

מִבְּרַת הַגְּמָרָא: מֵאִי תִלְדֵּךְ אַחַר הָרֹב – מִזֶּה הַכּוּוֹנָה שֶׁהוֹלְכִים אַחַר הָרֹב, לֹא – וְכִי אִין הַכּוּוֹנָה שְׁבוּדִקִים מִזֶּה הִיא בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אִם רֹב יְמֵיהָ טְמָאִין מִחֲמַת שְׂרֵאתָה דִם נִדָּה, מְטָאָה, וְאִף עַל גֵּב דְלֹא אִרְגִישָׁה – שֶׁלֹּא הִרְגִישָׁה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה עֲכָשִׁיו שֶׁנִּגְעָה בְּטְהוּרוֹת אוֹ שֶׁהִסִּטָּה. וּמוֹכַח שֶׁאִשָּׁה טְמָאָה נִדָּה אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִרְגִישָׁה, וְשֶׁלֹּא כְּדָבְרֵי שְׁמוּאֵל.

מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: לֹא, אִם רֹב יְמֵיהָ בְּהִרְגִישָׁה חֲזָא – אִם רֹב יְמֵיהָ רֹוֹאָה דִם עַל יְדֵי הִרְגָשָׁה, מְטָאָה אִף שֶׁעֲכָשִׁיו לֹא הִרְגִישָׁה וְגַם לֹא מִצָּאָה דִם, דְאִימּוֹר – שִׁישׁ לומר שֶׁגַם עֲכָשִׁיו אִרְגִישָׁה (–הִרְגִישָׁה) וְלֹא אִדְעָתָה – לֹא זָכְרָה שֶׁהִרְגִישָׁה.

הַגְּמָרָא חוֹרֶת לְפָרֵשׁ אֶת הַבְּרִיִיתָא כִּדִּי לְהַקְשׁוֹת עַל שְׁמוּאֵל: אִמְרַת מֵר – הוּבָא לְעִיל בְּבִרְיֵיתָא, נִמְצָא כַתֵּם עַל בְּשָׂרָה, סְפֵק טְמָא סְפֵק תְּהוֹר, טְמָא, נִמְצָא כַתֵּם עַל חֵלֶקָה, סְפֵק טְמָא סְפֵק תְּהוֹר, טְהוֹר.

59 **משנה**
 60 משנתנו דנה בכתמים הבאים ממקומות שגרים בהם נכרים או כותים:
 61 **כָּל הַכְּתָמִין שֶׁנִּמְצְאוּ בַּבְּגָדִים הַפְּאִין מֵרָקִים** שהיא עיר שרובה
 62 נכרים, **מְהוֹרִין**, לפי שדם נכרים טהור. **רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא, מִפְּנֵי**
 63 **שֶׁהֵם גֵּרִים וְדָמָם טָמֵא.** וְמוֹעֵצִין הֵם, בְּמָה שֶׁאֵינָם מְצַנְעִים אֶת
 64 כְּתָמֵיהֶם, כְּדָרְכָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 65 כְּתָמִים הַפְּאִין מִפִּין הַעֹבְדֵי כּוֹכְבִים - מִמְּקוֹמוֹת שֶׁגֵּרִים בְּהֵם גוֹיִם,
 66 מְהוֹרִין, מִשּׁוּם שֶׁדָּם נִכְרִים טָהוֹר. מִפִּין יִשְׂרָאֵל וּמִפִּין הַכּוֹכְבִים -
 67 כְּתָמִים הַנִּמְצָאִים בְּעִיר יִשְׂרָאֵל או כּוֹתִים גֵּרִים בְּהָ, רַבִּי מֵאִיר
 68 מְטַמֵּא, שֶׁכֵּן דָּמָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כּוֹתִים טָמֵא. וְחֻכְמִים מְטַהְרִים,
 69 מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִחְשְׂדוּ עַל כְּתָמֵיהֶן לְהַנְחִיחַם בַּבְּגָדֵיהֶם, וּמִכַּסְּתִים אוֹתָם
 70 מִיָּד, כְּדִי שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ אַחֲרֵיהֶם, וְלִכְּן תּוֹלִים לוֹמַר שְׂכַתָּם זֶה בֹּא מִדָּם
 71 בְּהֵמָה או חֵיהָ.

72 **גמרא**
 73 שנינו במשנתנו שכתמים הבאים מבין עובדי כוכבים טהורים. מדייקת
 74 הגמרא: **קִפְסִיק וְתָנִי** - התנא שנה את המילים 'מבין עובדי כוכבים
 75 טהורים' בלשון פסוקה ומוחלטת, ולא חילק בין עובדי כוכבים,
 76 ובכולם טהור הכתם הנמצא שם, ומשמע ששפילו מתרמוד.
 77 וְזֹאת אוֹמֶרֶת - ממשמעות משנתנו שטיהרה את הכתמים הבאים
 78 מתרמוד, מוכח ש**מִקְבְּלֵין גֵּרִים מִתְרַמְדוּ**, משום שגרים הבאים מהם,
 79 הם בני גוים גמורים ומותרים לבוא בקהל, שאילו היינו חוששים
 80 שהגוים שגרו שם נשאו מבוות ישראל, היו צריכים כתמיהם להיות
 81 טמאים, כי הם יהודים, ובניהם ממורים ואסורים לבוא בקהל, משום
 82 שלדעת רבי יוחנן, גוי או עבד הבא על בת ישראל, הולד ממזר.
 83 הגמרא מקשה סתירה בדברי רבי יוחנן: **אִינִי** - וכי כך סובר רבי יוחנן,
 84 **וְהָא רַבִּי יוֹחָנָן וְכֹבְיָא** (-שם אמורא) **דְּאִמְרֵי תְרִינְהוּ** (-שניהם
 85 אמרו), **אִין מִקְבְּלֵין גֵּרִים מִתְרַמְדוּ**, משום שנשאו הגוים או עבדים
 86 שגרו שם את נבות ישראל, וסובר רבי יוחנן שגוי הבא על בת ישראל
 87 הולד ממזר ואסור לבוא בקהל, והרי זו סתירה למה שדייק רבי יוחנן
 88 ממשנתנו, שמקבלים גרים מתרמוד.
 89 הגמרא מנסה לתרץ את הסתירה: **וְכִי תִימָא** - ואם תאמר שרבי
 90 יוחנן אמר רק **זֹאת** אומר, כלומר שיש לדייק דבר זה מהמשנה,
 91 **וְלֹא כְּבִירָא לִיה** - אבל הוא עצמו אינו סובר כדברי משנתנו, קשה,
 92 **וְהָאִמְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן 'הַלְכָה כְּתָמֵם מִשְׁנָה'** - משנה השנייה בלשון
 93 סתמית, שלא נזכר בה שמו של התנא בעל השמועה, הלכה כמותה,
 94 ומאחר שמשנתנו שנייה בלשון סתמית, הלכה כמותה, לדעת רבי
 95 יוחנן, ונדחה מה שרצינו לומר שרבי יוחנן אמר את דבריו על משנתנו
 96 רק בתורת דיוק ולא להלכה, ואם כן חוזרת הקושיא למקומה שדברי
 97 רבי יוחנן סותרים אלו את אלו.

98 מתרצת הגמרא: **אִמְרָא נִינְהוּ וְאִלְבָּא דְרַבִּי יוֹחָנָן** - אמוראים
 99 נחלקו בדעת רבי יוחנן, יש שאמרו שאכן אמר רבי יוחנן כלל זה,
 100 שהלכה כסתם משנה, ויש שאמרו שרק במקום שאמר על משנה
 101 מסוימת שהלכה כמותה, סובר הוא כאותה משנה, אבל אם לא אמר
 102 בפרשו, לא. **הוּי אוֹמֵר**, שלדעת אמורא זה שאמר בשם רבי יוחנן,
 103 שהלכה כסתם משנה, לא אמר רבי יוחנן שאין מקבלים גרים
 104 מתרמוד, ולדעת זה שאמר בשם רבי יוחנן שאין מקבלים גרים
 105 מתרמוד, לא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה.
 106 שנינו במשנתנו שכתמים הבאים מפין ישראל וכו' ומבין הכותים
 107 רבי מאיר מטמא, וחכמים מטהרים מפני שלא נחשדו על כתמיהן.
 108 הגמרא מקשה על שיטת חכמים: **וְרַבְּנָן שִׁמְטֵהִים אֶת הַכְּתָמִים**
 109 **שְׁבָאִים מִשְׁל יִשְׂרָאֵל, אִי דִישְׂרָאֵל מְטַהְרֵי** - אם מטהרים הם גם את
 110 הכתמים של ישראל, **דִּמְאָן מְטַמְו** - איזה כתמים טמאו חכמים וכפי
 111 ששינוי להלן במשנה (נז). מתרצת הגמרא: **חֲסוּרֵי מִתְרַמְדוּ וְהָכִי**
 112 **קְתַנֵּי** - חסר בלשון המשנה, ויש להוסיף בה מילים, וכך יש לשנות
 113 בה, כחס **מִפִּין יִשְׂרָאֵל טָמֵא**, והבא **מִפִּין הַכּוֹכְבִים, רַבִּי מֵאִיר**
 114 **מְטַמֵּא, דְּכּוֹתִים גֵּרֵי אִמְתִּין** - גרים גמורים הם ודמם טמא,
 115

1 **אִי נָמִי**, אף שלא אמר לא בדקתי, יש חילוק באופן דאשתכח השרץ
 2 **בְּגוֹמָא** שבמבוי, **אִי אִמְרַת** שהטעם משום שחוקתו בדוק, הרי **מֵאִן**
 3 **דְּבָרָא, בְּגוֹמָא נָמִי בְּדִיקָא, וְאִי אִמְרַת** שהטעם משום שהשרץ חוקתו
 4 **מִתְכַּבֵּד** בכיבוד המבוי, **גוֹמָא לֹא מִתְכַּבְּדָא** - אין הדרך לנקות,
 5 וחוששים שהיה שם השרץ ולא פינדהו.
 6 הגמרא מרחיבה את הספק גם על כתם: **וְכֵן הַכְּתָם (וְכו') אִיבְעִיא**
 7 **לְהוֹן** יש להסתפק בו, כשטימאו הטהרות רק **עַד שְׁעַת כְּבוֹס**, אם
 8 הטעם משום שהחלוק חוקתו בדוק בשעת כיבוס, או **דְּלָמָא** הטעם
 9 משום שחוקתו יש הכתם שמתכבס בשעת כיבוס החלוק.
 10 מבארת הגמרא: **לְמָא נִפְקָא מִינְהּ, דְּאִמְרַת** המכבס שרק **כִּיבֹס** ולא
 11 **בְּדִיקָא, אִי אִמְרַת** שהטעם משום שחוקתו בדוק, **כֵּאֵן הָא לֹא בְּדִיקָא,**
 12 **וְאִי אִמְרַת** שהטעם משום שחוקתו של כתם שמתכבס, גם כֵּאֵן הָא
 13 **מִתְכַּבֵּס. אִי נָמִי**, אף כשלא אמר שלא בדק, יש חילוק באופן
 14 **דְּאִשְׁתַּכַּח בְּסִמְרָא** - שהכתם נמצא בצידי הבגד שיש בהם קמטים
 15 ותפירות, **אִי אִמְרַת** שהטעם משום שחוקתו בדוק, **מֵאִן דְּבָרָא,**
 16 **בְּסִמְרָא נָמִי בְּדִיקָא** - דרכו לבדוק גם בצידי הבגד, ויש לטהרו, **וְאִי**
 17 **אִמְרַת** שהטעם משום שחוקתו של כתם **מִתְכַּבֵּס, בְּסִמְרָא** - בצידי
 18 הבגד במקום קמטים ותפירות **לֹא מִתְכַּבֵּס.**
 19 מסיימת הגמרא את הספק: **מָא** - מה הטעם, ומה ההלכה.
 20 הגמרא פושטת את הספק: **הָא שְׁמַעֵי, דְּתַנַּיָא** בברייתא, **אִמְרַת רַבִּי**
 21 **מֵאִיר, מִפְּנֵי מַה אִמְרוּ שֶׁהַשְּׂרָץ שֶׁנִּמְצָא בְּמִבְּוֵי לְמַפְרַע עַד**
 22 **שִׁיאִמְרַת בְּדִיקָתִי אֶת הַמְּבּוֹי הָיָה וְלֹא הָיָה בּוֹ שְׂרָץ, או עַד שְׁעַת**
 23 **כִּיבּוֹד**, כלומר, מפני מה תלו זאת בכיבוד. **מִפְּנֵי שְׁחֻקְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**
 24 **שֶׁבּוֹדְקִין אֶת מְבּוֹאוֹתֵיהֶן בְּשְׁעַת כְּבוֹדֵיהֶם, וְאִם יָדוּעַ שֶׁלֹּא בְּדִיקוֹ,**
 25 **הַפְּסִידוּהוּ** - הפסידו הטהרות שנעשו בו **לְמַפְרַע, וּמִפְּנֵי מַה אִמְרוּ**
 26 **שְׂכַתָּם שֶׁנִּמְצָא בְּחִלּוּק שֶׁל אִשָּׁה מְטַמֵּא לְמַפְרַע כֹּל הַטְּהוּרוֹת**
 27 **שֶׁעָשְׂתָה עַד שִׁיאִמְרַת בְּדִיקָתִי אֶת הַחִלּוּק וְלֹא הָיָה בּוֹ כְּתָם, או עַד**
 28 **שְׁעַת הַכְּבוֹס** שלו, כלומר מפני מה תלו זאת בכיבוס. **מִפְּנֵי שְׁחֻקְתָּ**
 29 **בְּנֵוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבּוֹדְקוֹת אֶת חִלּוּקֵיהֶן בְּשְׁעַת כְּבוֹסֵיהֶן, וְאִם יָדוּעַ**
 30 **שֶׁלֹּא בְּדִיקוֹ, הַפְּסִידוּ הַטְּהוּרוֹת שֶׁעָסְקוּ בָּהֶן לְמַפְרַע.**
 31 **רַבִּי אֲחָא אָמַר**, אף אם לא נבדק החלוק ניתן לברר אימתי נפל
 32 הכתם, על ידי שתחזור ותכבסנו עתה, **וְאִם נִדְתָּה מְרִאִיתוֹ** של
 33 הכתם, **בְּיָדוּעַ** - יש לתלות שנפל לאחר הכבוס הראשון, שאם היה
 34 קודם הכיבוס הראשון היה נדחה כבר אז, **וְאִם לֹא, בְּיָדוּעַ** שנפל
 35 **לְפָנֵי הַכְּבוֹס** הראשון.
 36 **רַבִּי אוֹמְרֵי**, ניתן לבדוק על פי הכתם עצמו אימתי נפל, **שְׂאִינּוּ דוֹמָה**
 37 **כְּתָם שֶׁלֹּאֲחֵר הַכְּבוֹס לְכְּתָם שֶׁלְּפָנֵי הַכְּבוֹס, שְׂוָה** שלאחר הכיבוס
 38 **מִקְדָּרִי** - נכנס בתוך הבגד ואין גלדו עבה, **וְזוֹה שְׁקוּדָם הַכִּיבוֹס מְגִלִיד**
 39 **עַל הַבְּגָד וְגִלְדוֹ עֵבֵה, וּמִמִּילָא** אם נכנס בבגד נפל לאחר הכיבוס, ואם
 40 הגלד הכתם על הבגד ודאי היה כבר קודם הכיבוס.
 41 מסיימת הגמרא את ההוכחה: **שְׁמַעֵי מִינְהּ** - מדברי רבי מאיר,
 42 שהטעם שהטהרות שנעשו קודם כיבוס טהורות, משום
 43 שחוקתו בדוק, וההלכה היא שאם אמר במפורש שלא בדק הטהרות
 44 שנעשו קודם, טמאות, וכן אם לא אמר כך אף אם נמצא השרץ
 45 בגומא או הכתם בצד הבגד, תולים שבדק ואף הטהרות שהיו קודם,
 46 טהורות. מסיקה הגמרא: **אִכְּן שְׁמַעֵי מִינְהּ** כך.
 47 שנינו במשנה: **וּמִטְּמֵא בִּין לַח וְכו' בֵּין יֵבֶשׁ.** רבי שמעון אומר, היבש
 48 מטמא למפרע, והלח אינו מטמא אלא עד שעה שיהא יכול להיות לח.
 49 הגמרא מבארת את שיטת רבי שמעון: **אִמְרַת רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא שָׁנוּ**
 50 **שֶׁלְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִלַּח אֵינּוּ מִטְּמֵא טְהוּרוֹת אֲלֵא עַד שְׁעָה שִׁיכּוּל לְהִיּוֹת**
 51 **לַח, אֲלֵא בִשְׂרָץ, אֲבָל כְּתָם, לַח נָמִי מְטַמֵּא טְהוּרוֹת לְמַפְרַע** ואף
 52 **לִזְמַן מְרובה עַד שְׁעַת כִּיבוֹס, שֶׁכֵּן אִימְרַת** שנפל לפני זמן מרובה, **וְיָבֵשׁ**
 53 **הָיָה, וּמֵאִי נִפְלִי עָלֶיהָ וְנִהְיָ לַח.**
 54 שואלת הגמרא: אם כן שרץ נמא, **אִימְרַת שִׁבְשֵׁב הָיָה, וּמֵאִי נִפְלִי**
 55 **עָלֶיהָ וְנִהְיָ לַח,** ונטמא אף טהרות שנעשו לפני זמן מרובה במבוי
 56 שנמצא בו שרץ לח. משיבה הגמרא: **אִם אִיתָא דְּהָכִי הָיָה, לֹא הִיָּה**
 57 **נִשְׂאָר רַק לַח, אֲלֵא אִמְרַטוּבֵי אִימְרַטוּבֵי** - הידי נמרט ונפרץ לחתיכות
 58 דקות וקטנותו.

– כאופן הא') וב'פעולה' (שפעולת נתינת הביכורים ופעולת נתינת הסל הם שתי פעולות הקשורות זו בזו, כאופן הב' הנ"ל), אלא השייכות היא גם ב'נפעל', הפירות והסל נעשים מציאות אחת של מצות ביכורים.

ונראה שדעת הרמב"ם היא כאופן השלישי, ולכן הרמב"ם מדגיש שכלי מתכות יש בו דין מיוחד שהכלי "חוזר לבעליו", כי מעיקר הדין הוא חלק מהביכורים ושייך לכהן, אלא שבכלי מתכות יש טעם מיוחד שבגללו הכלי מוחזר לבעלים (בניגוד לסלי נצרים וכיו"ב שנשארים בידי הכהן).

(לקוטי שו"ת כ"ט עמ' 145)

בגדר החיוב של נתינת הסל לכהנים אפשר לומר כמה אופנים:

- א. השייכות של הסלים והביכורים היא בהבאתם אבל אין שייכות בין חיוב נתינת הסל לחיוב נתינת הביכורים.
- ב. נתינת הסלים שייכת לנתינת הביכורים, היינו שחיוב נתינת הביכורים גורר חיוב לתת גם את הסלים, אבל נתינת הסלים אין עניינה נתינת ביכורים, והיא רק כנספח אליה.
- ג. נתינת הסל ונתינת הביכורים הם דבר אחד ממש כי השלימות של הביכורים היא כאשר הפירות מובאים בתוך כלי, והכלי נעשה חלק מפירות הביכורים ממש. בסגנון אחר: השייכות אינה רק ב'פעול' (שיש להביא ביכורים יחד עם כלי

שבת קודש ב' מנחם אב ה'תשע"ב

זמן הפרשת חלה

אך הראב"ד הקשה על כך: מבואר במשנה (חלה טו) שמתור לאכול אכילת עראי מהעיסה קודם הגלגול, משום שהאיסור הוא מדרבנן וגזרו על אכילת קבע ולא על אכילת עראי. ואם מהתורה כבר חל חיוב להפריש, הרי העיסה היא כבר טבל מהתורה ואין לאכול ממנה אף ארעי.

ובביאור מחלוקת הרמב"ם והראב"ד יש לפרש:

לדעת הראב"ד, חיוב הפרשת החלה ואיסור האכילה מהעיסה שלא הופרשה תלויים זה בזה, כי חיוב ההפרשה נובע מכך שהעיסה כבר נעשתה 'טבל' ואם המצוה היא להפריש מיד בנתינת המים הרי זה משום שמשעה זו העיסה נחשבת טבל ואסורה באכילה, ואילו לדעת הרמב"ם הפרשת חלה היא מצוה כשלעצמה ואיננה כתוצאה מאיסור טבל שעל העיסה, ומשעת נתינת המים יש מצוה בהפרשה, אף שעדיין לא חל איסור טבל (חדושי הגר"ז מנחות סז, א. אוצר מפרשי התלמוד חלה פ"ג מ"א הערה 185, 219).

הלכות בכורים פרק ח, הלכה ב: אִמְתִּי מִפְּרִישֵׁן הַחֶלֶה?
בְּשֵׁיתֵן הַמַּיִם... שְׁנֵאמַר: 'רֵאשִׁית עֲרֵסְתֶכֶם'.

לדעת כמה ראשונים, מעיקר הדין עדיף לא להפריש חלה מיד בשעת נתינת המים, אלא כשתיגמר העיסה ותיעשה גוש אחד אלא שמדרבנן לכתחילה מפרישים בעת נתינת המים כדי שהאשה תמהר להפריש בטהרה, פן תארע טומאה בעיסה ותטמא החלה. והלימוד מהכתוב 'ראשית עריסותיכם' הוא רק שמהתורה אפשר להפריש חלה מנתינת המים וכבר אז נקראת עיסה (ר"ש חלה פ"ג, א). ולפי זה, בימינו שכל העיסות טמאות מוטב להמתין עד גמר הלישה (ש"ך יו"ד סי' שכו).

ובדעת הרמב"ם יש שהבינו שמעיקר הדין יש להפריש מיד בנתינת המים, שהרי כתב (בהל' ג) שאם הניח העיסה עד שלש הכל ואחר כך הפריש "אין בכך כלום", ומשמע שרק אם עשה כן בדיעבד לא החסיר כלום, אך לכתחילה יש להפריש מיד בנתינת המים.

המשך ביאור למס' נדה ליום שני עמ' ב

20 של ישראל, מְהוֹרֵין, לפי שישראל מצניעים את כתמיהם. הוֹיֵן מִן
21 הַנְּמָצָאִים בְּתַרְוֵיהֶם, שהם מקומות מוצנעים, ורגילות הנשים להצניע
22 שם את כתמי נידתן, וכן הנמצאים בְּקִבּוּבוֹת בֵּית הַטְּמָאוֹת – הוא
23 חדר שהנשים משתמשות בו בימי נידתן.
24 בֵּית הַטְּמָאוֹת שֶׁל בָּוִתִּים מְטַמְּאִין בְּאֵהָל, מִפְּנֵי שֶׁהֵם קוֹבְרִין שָׁם
25 אֶת הַנְּפִלִים, רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, לֹא הָיוּ הַבָּוִתִּים קוֹבְרִין כֻּלָּל אֶת
26 הַנְּפִלִים (מהטעם שיבואר בגמרא), אֲלֵא מְשַׁלְּבִין אוֹתָם, וְחָיָה
27 גְּזֵרְתָּהּ, ולכן אין בתי טומאות שלהם מטמאים באהל.
28 נְאֻמִּים הַבָּוִתִּים לֹא מְטַמְּאִין אֶת הַנְּפִלִים וְהַמְקוֹם טָמֵא, אִם
29 לֹא קִבְּרָנוּ, שומרים הם על טומאת מת, שהיא מן התורה. וכן
30 נְאֻמִּים לֹא מְטַמְּאִין אֶת הַבָּוִתִּים אֶם בְּקִבְּהָ – אם כבר ילדה, וילדה זה
31 שְׂנוּלָד אִינוּ בְּכוֹר, ומותר בגיזה ועבודה, אִם לֹא בְּקִבְּהָ, והולד
32 שְׂנוּלָד עֲכָשִׁי הוּא בְּכוֹר וְאִסוּר בְּגִיזָה וְעִבּוּדָה, שגם איסור זה אמור
33 בתורה. נְאֻמִּים עַל צִיּוֹן קְבָרוֹת – לציון מקום הקבר, וסומכים
34 עליהם, ועושים טהרות במקום שלא ציינו. וְאִין נְאֻמִּין לֹא עַל
35 הַקְּבָבוֹת וְלֹא עַל הַפְּרָעוֹת וְלֹא עַל בֵּית הַפְּרָס, כל אלו יתבארו
36 בגמרא, ואסרום מפני ספק טומאה, וכותים אינם חוששים להם. זֶה
37 הַכֹּל, דָּבָר שֶׁחֲשׂוּדִים בּוֹ וְאִינֵם זֹהִירִים בּוֹ, אִין נְאֻמִּין עָלָיו.
38 ובגמרא יתבאר מה בא התנא לרבות.

1 וְחֻכְמִים מְטַהְרִין, שסוברים דְּבוֹתֵיהֶם גְּרִי אֲרִיזוֹת הֵן – שלא נתגיירו
2 אלא מפחד האריות (כמבואר במלכים ב' יז כה) והרי הם כעובדי
3 כוכבים. מְקֻשָׁה הַגְּמָרָא: אִם הָיָה – אם כך שטעמם של חכמים הוא
4 מפני שהכותים נחשבים כגוים ודמם טהור, מדוע נימקו חכמים את
5 טעמם, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִחְשְׁדוּ עַל פְּתֻמְיָהֶן, גְּרִי אֲרִיזוֹת מְכַעֵי לִיָּה –
6 היה להם לומר שהטעם שכתמיהם טהורים, מפני שהם גרי אריות
7 והם כגוים. אֲלֵא הָיָה קְאָמַר – כך כוונת המשנה, כתמים שבאו מִבְּיַן
8 יִשְׂרָאֵל וּמִבְּיַן [–או מבין] הַבָּוִתִּים, כלומר מבתיהם, מְטַמְּאִין לְדַבְרֵי
9 הַכֹּל, שסובר התנא של משנתנו, דְּבוֹתֵיהֶם גְּרִי אֲמַת הֵן וְדַמָּם טָמֵא,
10 אבל כתמים הַנְּמָצָאִין בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל – שמצאו אותם במקום גלוי,
11 מְהוֹרֵין, משום שֶׁלֹּא נִחְשְׁדוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל פְּתֻמְיָהֶם, להשליכם
12 במקומות שמצויים שם בני אדם, מחשש שמא יטמאו מהם, וְאֲנֻנְעֵי
13 מְצַנְעֵי לָהּ – והן מצניעות אותם, ולכן תולים שהכתם בא מדם של
14 חיה או בהמה, וכתמים הַנְּמָצָאִין בְּעָרֵי בָּוִתִּים, רַבִּי מְאִיר מְטַמְּא,
15 דְּנִחְשְׁדוּ הַבָּוִתִּים עַל פְּתֻמְיָהֶם שֶׁלֹּא לְהַצְנִיעַ אוֹתָם, וְחֻכְמִים
16 מְטַהְרִין, שֶׁלֹּא נִחְשְׁדוּ עַל פְּתֻמְיָהֶן, והם מצניעים אותם.

משנה

17 משנתנו ממשיכה לדון בענין כתמים הנמצאים, ובנאמנותם של
18 כותים בענייני טהרות ואיסורים: כָּל הַכְּתָמִים הַנְּמָצָאִים בְּכָל מְקוֹם